

Valaki a csöcselékből

EÖRSI ISTVÁN PÁLYÁJA A SZTÁLINI ANNÁLESTÓL GINSBERGIG

Sztálin

A BETEGSÉG HÍRE. Az volt a legszonyúbb,
hogy elvesztette a szót és öntudatát,
ki a világon a legtöbb igazságot beszélte,
arra borul a némaság,
ki a világról a legtöbbet tud, most önmagát
sem ismeri - fekszik mozdulatlanul,
remény az ágya, remény száll fölébe,
minden igaz szempárból remény száll feléje,
s egyszerre az is a semmibe hull.

KÉS HASÍT ÍGY a húsba, a rádió szinte üvöltött,
vagy csak én hallottam úgy? - nem, hisz az éter
megtelt a torlódó fájdalom nehezevel,
gyásszal teli drótok jajszava nyöszörgött,
zörgött a csupasz fa ága a szélben,
de a sok hang és zörejt
nem akart szóvá összeállni mégsem,
a hírt
akarata ellen jajongva cipelte mind -

a házakra leszálltak fekete vásznak,
tépett madarak szárnyai, vergődve verődtek,
alattuk emberek jártak, amott egy idősebb
férfi ránkó arcú közt tévedezve, nehezen
gurult a könnyecsepp.
Nem hűnytam le a szemem,
benne is fénylő csillám remegett -
egymás felé tartott
tükrök az arcok,
melyekben magára ismert a kínlódó szeretet.

EGYSZERRE AGYAMBA NYOMULT a képe fekete
keretben,
arca minden vonását ismerem,
de így mégis az egész annyira ismeretlen,
hogy elszorul a szó... nem is tudtam, hogy ezerszeresen
megnő a szeretet a gyász lencséjén keresztül...
csak most, hogy nézem arcát, mely sohasem rezdül

eztán mosolyra, száját,
mely nem nyílik szóra, nem szívja pipáját -

és mégis a régi kép ez! Újra látom,
kisüt a keretből, szinte már kilép,
ő maradt az élet, érzem tekintetét,
arcomra száll majd végighullámszik az elárvult világon.

MI MINDENT VESZTETTÜNK örökre el!
Gyár volt az agya, jelen és jövő
számára szakadatlan termelő -
többé ez a gyár
nem munkál soha már,
mert elmosta vér, lerombolta halál!
De termékeit nem rontja az idő -
vésd mind az eszedbe, szívod a szívedbe,
hordozza véred,
s ahogy lángja lobog,
világítson legbensőbb rejtekeidbe,
hogy még azt is megértsed,
amit ő már meg nem alkotott.

A GONDOT, A MUNKÁT, sose hűlt hitét,
harcát, örömét hagyta reád,
világ,
dolgos ezernyi nép -
az ő biztató szavát
őrzi és adja gyászában is a párt
tovább,
sebek, verdeső lobogók, feketék,
könnyecsepp, mely vöröslő szemekben ég,
gyásznapok, halálíg feledhetetlenek,
de mind nem elég - nőnünk kell emberiség,
hogy közösen betölthessük helyét,
az égbemeredő, rettenetes úrt,
hogy jól használjuk izmainkba gyűlt
ölelő, sújtó, roppant erejét!

Eörsi István

(A "vers" az Új hang 1953 márciusi külökiadásában jelent meg)

Allen Ginsberg

Záróizom

Remélem jó öreg segglyukam kitar meg
Többnyire rendben volt 60 éven át
Bár Bolíviában felrepedt s megmútták
a fennsíki kórházból élve került ki -
kevés vér, polip nincs, alkalomadtán
kis aranyér
aktív, sóvár, szívesen fogad be falloszt
kólásüveget, gyertyát, répát
banánt és ujjakat -
Most fél az AIDS-től, mindazonáltal
szolgálai vágyik -

ki a bús bélsárral, be a gumiba-bújt
orgazmusos baráttal -
Még mindig ruganyos-izmos,
gyönyörért szégyentelenül kitarul
De újabb húsz év múlva ki tudja,
az öregeknek sajog mindenük
izület, nyak, prosztata, gyomor -
Remélem a vén luyka fiatal marad
halálomig, nyugi

1986 március 15, 13h

Eörsi István fordítása